

Мерки срещу икономическата криза

Българската търговско-промишлена палата (БТПП) и регионалните търговско-промишлени палати/камари, заедно с браншови организации организираха национално обсъждане за предизвикателствата пред българския бизнес, поставени от световната икономическа криза. На форума бяха приети становища за мерки, насочени към стимулиране на производството и на пазара на труда в условията на икономическа криза, които да се обсъдят на първото заседание на Консултативния антикризисен съвет към министър-председателя на България.

*До министър-председателя на Република България
г-н Сергей Станишев*

Предложения от Българска търговско-промишлена палата относно: Мерки за стимулиране на производството и на пазара на труда в условията на икономическа криза

Уважаеми г-н министър-председател,

В приложение № 1 към настоящото предоставям на Вашето внимание обединените становища от дискусиата за мерки, насочени към стимулиране на производството и на пазара на труда в условията на икономическа криза, които да се обсъдят на първото заседание на Консултативния антикризисен съвет към министър-председателя. В приложение № 2 предоставям становището на БТПП по Плана на правителството за икономическа стабилност и напредък през 2009 г. Тематиката на работа на Консултативният антикризисен съвет следва да бъде внимателно прецизирана, за да не се дублира работата на този съвет с тази на съществуващите други консултативни органи (Националният съвет за тристранно сътрудничество, Съвета за икономически растеж, Обществения съвет към вицепремиер Плугчиева за управление на европейските фондове), както и да съществува координация между дейността на тези съвети.

София, 2 април 2009 г.,

С уважение: Божидар Божинов

Приложение 1

Предложения на БТПП и на браншовите организации, които членуват в нея за мерки, насочени към стимулиране на производството и на пазара на труда в условията на икономическа криза

Административно обслужване; регулативни режими:

Рязко намаляване на регулативните режими и на административните такси за услуги и аргументираност при определянето на техния размер, чрез:

- стандартизиране на административните процедури и документи;
- аутсорсване от публичната администрация на дейности, които се извършват от неправителствени организации;
- възлагане на браншовите организации на най-леките регистрационни режими по законово предвидени критерии, насочени към конкуриране и стимулиране обединяването на браншовите организации, когато те са повече от една в един отрасъл/бранш;
- приемане на Закон за браншовите организации, който да формира законовите критерии за възлагане участието на браншовите организации в процедурите по обществени поръчки и други въпроси, свързани със саморегулирането в браншовете;
- създаване на държавно-обществен орган за упражняване на надзор за ограничаване на регулативни режими и за събираните по тях такси;
- разработване на механизъм (методология) за определяне размера на административните такси.

Заб. 1. Необходимостта от рязко намаляване на регулативните режими, включително и чрез отмяна на незаконно въведените се вижда от следните данни: През 2008 година общо 1951 режима регламентират бизнеса в България и от тях закони са едва 392 лицензионни и регистрационни режима. Останалите 1559 са противоправни, като 1275 от тях са дело на общините. (Източници: Правителство на РБ, Регистър на административните структури и на актове на органите на изпълнителната власт и материали от дискусия в Министерски съвет,).

2. Повишаването на размера на административните такси се потвърждава от следните факти: В бюджет 2008 са били заложи като приходи от държавни такси 590 млн. лв., а изпълнението е 828.8 млн. лв. (138, 6%). В бюджет 2009 са заложи като приходи от държавни такси 701.7 млн. лв., а изпълнението към 28.02. 2009 год. е 170, 4 млн. лв. (24, 3 % от планирания общ годишен приход по това перо от бюджета) - източник: Министерство на финансите.

- Възлагане на изрични правомощия на областните управители да следят за законосъобразността на приетите общински режими и определените за тях общински такси;
- Регламентиране на обща презумпция за мълчаливо съгласие по Административно-процесуалния кодекс;
- Ограничаване на списъка по Закона за занаятите, насочено към изключване на регистрационния режим за лица, упражняващи дейност, чрез регистрация по Търговския закон, както и за лица, които притежават дипломи за завършено висше или средно специално образование.

Данъчен режим:

- намаляване на 15 дни на срока за възстановяване на данъчния кредит по Закона за данъка върху добавената стойност (ЗДДС);
- отмяна на отговорността за чужда вина (т.н. „отговорност в случай на злоупотреба) по ЗДДС;
- намаляване на данъчната ставка за едноличните търговци от 15% на 10%;
- отмяна на данъка върху дивидентите;
- регламентиране на данъчни стимули за инвестиции в иновации;
- разширяване на стимулите и на условията за тяхното прилагане при придобиване на семейно жилище от млади семейства;

Заб. Възможностите на бюджета да поеме предлаганите по-горе изменения се потвърждава от следните данни за изпълнението на републиканския бюджет за м. януари и февруари 2009 г. (източник Министерство на финансите): От планираното годишно бюджетно салдо за 2009 год. 488. 9 млн. лв., изпълнението към 28.02.2009 год. е 213.1 млн. лв., т.е. 43, 6 % от годишния план. За м. януари 2009 г. фискалният резерв е 8 713.8 млн. лв. За м. февруари 2009 г. фискалният резерв е 8 305.6 млн. лв.

Осигурителен режим:

Продължаващо намаляване на осигурителната тежест, чрез:

- изравняване на осигурителните задължения на държавните служители с останалите работници и служители;
- промяна в осигурителни режим за военнослужещите (МНО и МВР), предвид осигурителните вноски, които се внасят за тях за сравнително краткия им трудов стаж: (поради по-ранното им пенсиониране) и по-продължителното време на получаваните от тях пенсии;
- упражняване на ефективен контрол по спазване на осигурителния режим и реализиране на санкции при нарушенията му;
- регламентиране на ефективен контрол срещу издаването на фиктивни болнични листове.

Трудови правоотношения:

- разработване на механизъм за определяне на размера на минималната работна заплата на база производителност на труда, средна работна заплата и праг на бедността;
- отмяна на правото на работника и служителя на платен годишен отпуск по чл. 155 и 156 от Кодекса на труда (КТ), съответстващ на периода, в който той е бил в отпуск; поради бременност, раждане и осиновяване (чл. 163 от КТ), за отглеждане на дете до 2-годишна възраст (чл. 164 от

КТ), за кърмене и хранене на малко дете (чл. 166 от КТ), за обучение (чл. 169 от КТ) и за приеман изпит в учебно заведение (чл. 170 от КТ).

Предвидимост и обосновааност на нормативните промени:

- задължително спазване на нормативното изискване (Закон за нормативните актове и Указ № 883 за прилагане на Закона за нормативните актове) за извършване на предварителна и периодична оценка на въздействието върху икономическата среда на проектите за нормативни актове;
- разработване на стандарт (механизъм, методология), вкл. и чрез финансиране от европейски програми, за извършване на предварителна и периодична оценка на въздействието на нормативните актове;
- оповестяване с поне шест месеца напред на конкретни планирани законодателни промени, които засягат стопанската дейност с цел тяхното предвиждане и планиране от предприемачеството.

Енергийна обезпеченост:

- промяна на регулацията за определяне на цените на енергоносителите и на топлинната и електрическа енергия, с цел актуализиране на вътрешните им цени с тези на международния пазар;
- осигуряване на алтернативни енергийни източници за нуждите на страната ни.

Обществени поръчки:

- задължително включване на представители на браншовите организации в процедурите по обществени поръчки;
- нормиране на по-широк кръг от данни, които да съдържа регистърът на обществените поръчки (факти за кандидатите и техните оферти; решенията на комисиите на възложителя и тяхното обжалване; качеството на изпълнените услуги по сключените договори; данни за евентуално начислени неустойки и вреди по сключените договори, съдебни решения по отменени незаконни процедури, данни за кандидати, представили в процедура за обществена поръчка документи с невярно съдържание);
- изключване на определени лица от кръга на кандидатите, за които в регистъра на обществените поръчки има вписвания за неизпълнение или неточно изпълнение по предишни възложени поръчки;
- нормиране с подзаконов нормативен акт на стандартни образци на задължително представяните от кандидатите документи като декларации, ценови предложения и т.н.;
- нормиране на санкции за възложителя при неспазване на законоустановения срок за освобождаване на гаранциите за участие и добро изпълнение по договор;
- гарантирано от закона санкциониране на виновните длъжностни лица, включително и тяхната имуществена отговорност при нарушение на законови процедури.

Банково обслужване:

- приемане на регулации, насочени към ограничаване предлагането на неадекватно високи лихви по депозити;
- приемане на регулации, насочени към неадекватно високите такси за банково обслужване.

Повишаване на прозрачността при усвояване на еврофондовете:

- повишаване участието на бизнеса в управлението и контрола по разходването на европейските средства - изравняване на броя на представители на бизнеса и държавата в Комитетите за наблюдение по Оперативните програми;
- ясен регламент за освобождаване от ДДС на плащанията между партньори по международни проекти, финансирани от европейски фондове;
- своевременно възстановяване на изразходваните средства по договорени проекти;
- улесняване достъпа до финансиране на МСП със средства от еврофондовете - стартиране на Приоритет 3 на ОП Конкуретоспособност, по които са блокирани 200 млн. евро в преговорите с Европейския инвестиционен фонд.
- разглеждане и оценка на проектите в нормативно предвидените срокове;

- ефективно и бързо санкциониране на държавни служители, които са нарушили или заобиколили процедурите при оценки на проекти и плащания по сключени договори;
- привеждане в съответствие на вътрешните ни ставки за командировъчни разходи с тези на европейския съюз, в случаите когато командировъчните се признават за разход по европейски проекти.

Заб. Процентът на усвоените средства от Еврофондовете към 27 февруари 2009 г. спрямо договорените е както следва (източник: Министерство на финансите):

Структурни и Кохезионен фонд - 4.27 %;

Програма ФАР - 78.9 %;

САПАРД-64.7%-84.5%;

ИСПА-38% -79%.

Подобряване на инфраструктурата:

- актуализиране на бюджета на НА Пътища и инфраструктура (НАПИ) с цел:

а) незабавно разплащане с фирми-контрагенти в размер около 102 млн. лв., за минал период, отлагането на което води до сериозна междуфирмена задлъжнялост;

б) осигуряване на оптимален финансов ресурс за текущ ремонт и поддържане на пътищата, гарантиращ достатъчно подобряване на експлоатационното им състояние след зимния период и за предстоящия летен туристически сезон;

в) бързо обявяване на обществени поръчки за изпълнение ремонтни работи на пътни отсечки, извън тези по Оперативните програми.

- ускоряване обявяването на обществени поръчки по Оперативни програми Регионално развитие и Транспорт;

- промяна на условията и клаузите от подготвените типизирани документи на НАПИ за участие в обществени поръчки по закона (Закон за обществените поръчки) и по договора:

а) отпадане на изискването за гаранция за обезпечаване на гаранционния срок - в условията на криза е необосновано да се държи замразен в набирателни сметки на възложителя за срок от 10-15 години значителен финансов ресурс, който не е в оборот и не работи в полза на икономиката; отделно от това трудно ще се намерят банки, които да издават банкови гаранции за срок от 8, 10 или 15 години; проява на дефекти след 7-15 години от построяването на пътния обект ще породи много спорове за причините за появата им, предвид необходимостта от текущо поддържане, правилна експлоатация и др.

б) намаляване до 30 дни на регламентирания по договора срок за плащане след издаване на фактура по одобрен сертификат - сега съществуващият срок от 60 дни е пречка за фирмите гъвкаво да оперират с парите си и да извършват своевременно разплащанията си към доставчици и подизпълнители, което води до сигурна междуфирмена задлъжнялост.

Приложение 2

Становище на Българска търговско-промишлена палата и нейните членове относно Плана на правителството за икономическа стабилност и напредък през 2009 г.

Членовете на Българската търговско-промишлена палата (БТПП) принципно подкрепят Плана на правителството за икономическа стабилност и напредък през 2009 г., както и част от предвидените (извършени) въз основа на него нормативни промени.

I. Правителството е акцентирало следните предложения на БТПП във връзка с глобалната криза в края на 2008 и през настоящата 2009 г.:

1. В Закона за обществените поръчки (ЗОП), с последните промени, които са в сила от 1.01.2009 г. се регламентират:

- задължителното участие на външни експерти в комисиите по оценка при всички процедури за обществени поръчки;

- разширяване на кръга от обстоятелства, подлежащи на задължително вписване в Регистъра на обществените поръчки, чрез включване в него на информация за всички изпълнени и прекратени договори за обществени поръчки;

- цената на тържната документация да не бъде по-висока от разходите за нейното копиране.

При последните изменения в ЗОП не са приети предложенията на БТПП:

- в комисиите по оценка задължително да се включват представители на браншовите организации за по-голяма прозрачност и саморегулация в браншовете;
- вписване в регистъра на данни, свързани с качеството на изпълнените услуги по сключените договори, както и за евентуално начислени неустойки и вреди по сключените договори;
- ограничаване на определени лица от участие в конкурсите по ЗОП, като неизправни страни по сключени вече договори за обществени поръчки.

2. Значително снижаване на минимално изискуемия капитал за регистрация на дружества с ограничена отговорност и акционерни дружества. За съжаление комисията по правни въпроси към Народното събрание отхвърли това предложение на Министерски съвет.

3. Увеличаване на предвидените в бюджета средства за капиталови разходи (5 млрд. и 600 млн. лева) , вкл. и за инфраструктура.

4. Повишаване на финансовите възможности на Българската банка за развитие, с цел увеличаване на кредитите за малки и средни предприятия.

5. Повишаване на енергийния потенциал на страната ни, вкл. и чрез диверсифициране на доставките на енергоизточници.

II. В плана на правителството за 2009 г. не са поети ангажименти по отношение на следните предложения на БТПП:

1. Актуализиране на бюджета за 2009 г., като се коригира приходната част в посока намаление на:

а) административните разходи (заложените приходи от административни такси през 2009 г. са повече с един процент от БВП и повече, отколкото през 2008 г.); аутсорсване от публичната администрация на дейности, които се извършват от неправителствени организации; изравняване на осигурителните задължения на държавните служители с останалите работници и служители;

б) разходите за издръжка на публичния сектор (заложените разходи за издръжка на публичния сектор през 2009 г. са близо половин процент от БВП в повече, отколкото през 2008 г.);

в) приходите от данъци, като:

- се намали данъчната ставка за едноличните търговци от 15% на 10% и по този начин се изравни облагането на тези търговци с тези на останалите данъчни субекти (корпоративни и физически лица);

- се отмени данъка върху дивидентите;

- се намали рязко срокът за възстановяване на данъчния кредит по Закона за данъка върху добавената стойност;

- се признават за разходи направените от фирмите командировъчни разходи в размерите, които им се признават по договорите за изпълнение на проекти, финансирани с европейски средства;

- се регламентират данъчни стимули за инвестиции в иновации.

2. Увеличаване на прозрачността при усвояването на средства, финансирани от европейски фонд, чрез ефективно и бързо реализиране на отговорност на държавни служители, злоупотребили с публични средства при възлагане на обществени поръчки и одобряване на проекти, финансирани с европейски средства.

3. Изравняване на задълженията за заплащане на лична осигурителна вноска на служителите от държавния сектор с другите български граждани.

4. Силно ограничаване на сивия сектор - за ограничаване на нелоялната конкуренция, корупцията и престъпността.

5. Задължително спазване на нормативното изискване (Закон за нормативните актове) за извършване на предварителна оценка на въздействието върху икономическата среда на проектите за нормативни актове.

6. Оповестяване с поне шест месеца напред на конкретни планирани законодателни промени, които засягат стопанската дейност с цел тяхното предвиждане и планиране от предприемачеството.

7. Намаляване на междуфирмената задължнялост, чрез:

а) подкрепа създаването на дружества за изкупуване и продажба на дългове с цел увеличаване на оборотните средства на фирмите и нормативно регламентиране на тяхната дейност;

б) контрол за спазване на законовото изискване за обявяване в несъстоятелност при неплатежоспособност;

в) регламентиране на лична отговорност на управителите на фирмите, които не изпълняват задължението си за обявяване в несъстоятелност при продължителна неплатежоспособност.

8. Преодоляване на драстичното забавяне при одобряване на схемите по приоритет 2.2.1 и при договарянето с Европейския инвестиционен фонд по приоритет 3.

9. Промяна на регулацията за определяне на цените на енергоносителите и на топлинната и електрическа енергия.

10. Промени в Закона за енергетиката, станали наложителни след т. нар. газова криза през м. януари 2009 г., насочени към:

- задължително включване на регламент за обезщетение на щетите, настъпили в резултат на прекъсване или ограничаване на снабдяването с електрическа енергия, топлинна енергия или природен газ;

- монополизацията на дейността по снабдяване с енергийни ресурси.

11. Подобряване на връзката между образованието и нуждите на предприемачеството, чрез включване на представители на бизнеса във;

- вътрешната система за оценяване на висшето училище;

- състава на академичните и факултетните съвети;

- учебния план по специалността, като част от предвидените дисциплини се четат от активно практикуващи в бизнеса изяви ръководители или специалисти.

12. Периодична оценка на развитието на икономическата криза в България с предложения за нови и неотложни мерки.

III. Приетият от правителството план за 2009 г. поставя следните въпроси:

1. Необходимост от детайлна оперативна програма за изпълнение на плана на правителството за 2009 г. с определяне на конкретни задачи (обекти), срокове, отговорници.

2. Резерви по отношение на реалната възможност на настоящото правителство да изпълни декларациите в плана намерения, предвид следните обективни обстоятелства:

- предстоящите парламентарни избори в средата на 2009 г.;

- необходимото време за провеждане на процедури по възлагане изпълнението на строителни обекти, за които в плана е предвидена инвестиция от 5 млрд. и 600 млн. лв., като се има предвид, че за осемте месеца на 2008 г. за пътища са усвоени общо 277 млн. лв. (по данни от самия план); същият въпрос се поставя и по отношение на декларацията на правителството за разходване на 100 млн. лв. за инвестиции в изграждане на модерни бизнес паркове, както и за близо 3 млрд. лв. в здравеопазването.